

§§ 5 og 6 ordne de herhenhørende Forhold en Raade, som jeg rigtignok finder i højeste Grad ueheldig. Ganste vist skal jeg indrømme, at den megen Tale om Kirkens Eiendomsret i Grunden er et Spøgelse. Der kan være Enkelte, som holde paa en saadan Eiendomsret for Kirken, men det er dog ikke fra den Side, at Faren truer. Hvad der egentlig ligger bag ved, er jo Duffet om at bevare for Følgekirken alle de Midler, som ere henlagte til den. Det er det, som man allerede ønskede paa Grundlovsforhandlingernes Tid, men som dog ikke kom til at staa i Grundloven, og som man nu her søger at bringe tilveie ved at oprette denne særlige Fond. Nu er det vist, at jeg ønsker Følgekirken alle de Midler, som behøves, for at den kan udføre sit Formaal forsvarligt, men det er ogsaa vist, at man kan drive sin Omhu i saa Henseende for vidt. Der kan komme Tider, hvor Følgekirken har en saadan Overflodighed ved de Indtægter, som ere henlagte til den i en tidligere Tid, navnlig Kornafgifter og Jordtilliggende, og at deraf vil i Statskassen indgaae saa Meget, at det efter min Mening vilde være uformuftigt og usforsvarligt at bevare Overflodigheden paa et Sted, medens der var Mangel paa et andet. I den Henseende vil jeg ikke sige, at vi allerede ere komne saa vidt, men Muligheden er derfor, at vi kunne komme saavidt. Jeg skal blot minde om, at da vi for 4—5 Aar siden efter de da foreliggende Oplysninger opgjorde Beregningen af den Egevægt, som vilde blive i Statskassen, naar vi inddroge alle Afgifter og derefter udbetalte Lønninger til Præsterne, saaledes at det blev sagt af den daværende Kirkeminister, at det var tilstrækkeligt, ja jeg troer endog han sagde, at det vilde være rundeligt, saa gjorde vi den Beregning, at vi vilde i Statskassen faae, naar Offer og Accidenter gaves frie, en Underbalance paa omtrent 200,000 Rd.; men efter de Oplysninger, som nu foreligge fra Kirkecommissionen, ere vi komne til den Opgjørelse, at der istedetfor vil blive et Overskud i Statskassen af omtrent 300,000 Rd. Efter en Opgjørelse, jeg foreløbig har gjort, bliver der for hver Landsbypræsteembede en Gjennemsnits-Nettoindtægt af over 2,300

Rd., men det er dog noget, som Enhver kan sige selv, at en saa høj Gjennemsnits-Nettoindtægt for et Landsbypræsteembede er for meget. Der vil altsaa ganske vist, som Forholdene nu ere, blive et ikke ringe Overskud; men det vil vistnok for Tiden kunne finde Anvendelse for kirkelige Formaal, som hidtil ere forsømte. Jeg vil derfor heller ingenlunde sige, at vi nu skulde gaae til at anvende dem til andre Formaal, men der kan komme Tider, da de ville blive saa rigelige, at vi bør gjøre det, naturligtvis til Formaal, som stemme med disse Midlers oprindelige Henstyt til det, der angaaer Befolkningens aandelige Udvikling. Da bliver altsaa Spørgsmaalet, hvem der har Magten over disse Midler, som ville findes i Statskassen eller i særlige Fonds, og der forekommer det mig, at Modsatningen egentlig først træder frem mellem de to Forslag. Modsatningen er nemlig den, at efter det ene Forslag vil det, forsaavidt der ikke skeer en særlig Anvendelse ifølge bestaaende Love, blive underlagt Finansloven, og derigjennem da særlig dette Things Bevilling, medmindre man skulde finde sig i gjennem sin Deel i Lovgivningsmagten at give Afkald derpaa; men hvis det kommer i en særlig Fond, saa vide vi fra gammel Tid, at der vil reise sig meget bestemte Krav paa dets Anvendelse til det engang vedtagne Formaal, at der ikke maa røres derved til noget som helst Andet, og saa fremdeles; og saa vide vi tillige, hvilke Stridigheder der ville opstaae derom mellem de to Thing, saa give vi med andre Ord Landsthinget større Indflydelse paa Anvendelsen af disse Midler, end der ellers tilkommer det paa Anvendelsen af Landets Pengemidler i Almindelighed, og denne Landstingets Magt vil blive betydelig forøget, hvis det skulde skee, hvad der nu idetmindste mod min Forventning synes at være Udset til, at der bliver et særligt Kirkeraad. Gaae vi et saadant, vil det gjennem sin Indflydelse paa Ordningen af de kirkelige Forhold styrke Landstingets Magt ligeoverfor os, og den Modstand, vi kunne vente os fra det i saadanne Spørgsmaal, vilde let blive os for stor. Derfor vil jeg for mit Bedkommende have megen Banffeltighed ved at give et Forslag som dette mit Stemme. Paa den anden